

Brev till föräldrar: barnet på sociala medier

Vet du på vilka sociala medier ditt barn rör sig? Hurdana profiler ditt barn har på sociala medier? Hur ditt barn betar sig på sociala medier?

Det finns många bra sidor med sociala medier. Det förenar oss, gör det lättare och smidigare att umgås och via de sociala medierna kan vi sända många olika slags hälsningar till övriga användare: text, ljud, fotografier, videon. Det är inte alls ovanligt, att *ditt barn behärskar hemligheterna bakom de sociala medierna bättre än du själv*. Du borde ändå vara medveten om vad som händer på de sociala medierna och hur det kan skada ditt barn.

För tillfället är åldersgränsen för användningen av de sociala medierna inte lagstadgad...

... utan tjänsteleverantörerna bestämmer åldersgränsen. Tjänsteleverantören Google har meddelat att åldersgränsen är 13 år för att öppna ett konto som behövs för att man ska kunna logga in sig i tjänsterna Ask.fm, Facebook, Instagram, Snapchat, Twitter, WhatsApp och Youtube-kanalen. Den här åldersgränsen är i vissa fall en *rekommendation*, som skrivits in i tjänsteleverantörernas användaravtal. En del tjänsteleverantörer godkänner att yngre än 13 åringar registrerar sig om de har föräldrarnas tillstånd. Ifall åldersgränsen är ett villkor för registrering, kan ditt barn kringgå villkoret genom att ljuga om sin ålder. I EU-direktivet som tillämpas från och med maj 2018 utgår man från en åldersgräns på 16 år, men medlemsländerna har rätt att besluta om en lägre åldersgräns, så länge den rör sig mellan 13-16 år.

Det händer mycket på de sociala medierna - också brott.

Tjänsteleverantörerna överför ansvaret för otrevliga saker, som händer på de sociala medierna, på användarna förutom för rekommendationerna för åldersgränsen också vad gäller andra villkor för användningen. I villkoren för användningen kan det stå att en dömd sexualförbrytare inte får använda tjänsten. Det finns också nämnt, att *man inte på de sociala medierna får publicera innehåll som är kränkande, nedsättande, skrämmande eller störande*. I verkligheten är det omöjligt för någon att helt och hållet övervaka, vem som registrerar sig och hur tjänsterna används. Ett socialt media är ett ypperligt ställe att trakassera andra människor på, eftersom man där kan agera under signatur eller feikprofil. Nätpedofiler lockar barn att sända lättklädda fotografier av sig själva och i värsta fall försöker de stämna träff med barnen. Trakasserier som sker på nätet kan uppfylla rekvisit för brott - till exempel misshandel, olagligt hot eller ärekränkning. Mobbning, också en obetydlig sådan, kan vara ett hårt slag för den mobbade som befinner sig i den förvirrande förpuberteten. Mobbningen kan ha oåterkalleliga följder.

Meddelandet som aldrig försvinner ...

Det, som du lägger upp på ett socialt media, finns där *för alltid*. Fastän du själv skulle ha tagit bort ditt meddelande, din bild eller din video, finns det redan någon som hunnit kopiera dem och delat dem vidare. Det finns inget som kan stoppa spridningen av meddelandet.

En person som är under 15 år är inte straffrättsligt ansvarig för sina handlingar, men om personen med sina meddelanden, bilder eller gärningar kränker eller sårar en annan, ska man ingripa. Ifall gärningen uppfyller brottsrekvisit, skall det polisanmälas. Vid Karleby polisstation fungerar ett Ankkuri-team, vars ungdomspolis och socialhandledare hjälper att reda ut problemen. Polisens oro över de otrevliga saker som händer på sociala medier är inte obefogad. Antalet polisanmälningar, där sociala medier är inblandade, stiger från år till år. I allt fler anmälningar är de inblandade under 15 år.

Polisen eller läraren är inte ensam ansvariga för barnens uppfostring och beteende på de sociala medierna; fortfarande *har barnet själv och föräldrarna det största ansvaret*. Barn tar efter vuxna, varför det är ytterst viktigt att hemma vara en god förebild för sina barn.

Som förälder kan du...

- * tillsammans med ditt barn gå igenom de tjänster, som ditt barn använder och vad barnet gör där. Ge anvisningar om hur barnet kan bekanta sig med villkoren för användningen. Reglerna har skapats till nytta för alla. Påminn ditt barn om att hålla lösenordet för sig själv.
- * diskutera användningen av nätet med ditt barn. Ge råd hur man respekterar andra på sociala medier. Lär ditt barn att handlingar alltid har följder.
- * diskutera hurdana bilder/fotografier och videon det lönar sig att publicera på sociala medier. Om det finns andra människor på fotografiet eller videon, har barnet då frågat deras lov att publicera materialet.
- * berätta att det kan hända otrevliga saker på sociala medier. Uppmuntra ditt barn att berätta om han/hon upplever trakasserier eller andra tråkiga erfarenheter på sociala medier.
- * Natten är till för att sova. Kom överens om när telefonen ska sluta användas på kvällen och lägg den i ett annat rum under natten. En lugn sömn är viktig för barnets utveckling.

Anmälningar till polisen, som är förknippade med något socialt media:

Alue:	Ilmoituksia kpl:			
	2013	2014	2015	2016
Koko Suomi: kaikki	4179	7512	8935	10248
Pohjanmaan pl alue *	250	436	489	551
Koko Suomi: 15-v. tai alle **	116	301	444	813
Pohjanmaan pl alue: 15-v. tai alle	10	23	25	53

Källa: polisens ärendehanteringssystem (sökning gjord 5.1.2016)

Följande some-tjänster finns med: Ask.fm, Facebook, Instagram, Skype, Snapchat, Twitter, WhatsApp, YouTube.

* Anmälningar gjorda på Österbottens polisinspektors område (landskapen i Österbotten, Södra Österbotten och Mellersta Österbotten)

** Anmälningar, där barn födda 31.12.2001 eller tidigare antingen är målsägande eller har annan ställning

Exempel på anmälningsrubriker:

olagligt hot, ärekränkning, brott mot kommunikationsfriden, spridande av information som kränker privatlivet, dataintrång, bedrägeri, utpressning, misshandel, lockande av barn i sexuella syften, sexuellt utnyttjande av barn, våldtäkt mm

Källor:

Lapset, sosiaalinen media ja kiusaaminen. Robert Sandvik, äldre konstapel, läroanstaltspolis och nätpolis. Läroanstalt besök. Koivuhaan koulu. 1.12.2016.

Olika tjänsteleverantörers webbsidor.

Suomi pohtii facebookin ikärajan kiristämistä. Helsingin sanomat. Publicerat 30.1.2016. Kan läsas

här: <http://www.hs.fi/kotimaa/art-2000002883037.html>. Läst 2.12.2016

Barn i sociala medier. Mannerheims barnskyddsförbund. WWW-sidor. Uppdaterat 20.3.2015. Kan läsas här: http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/lapset_ja_media/lapsi-sosiaalisessa-mediassa/. Läst 2.12.2016.

Uppgjort av: Katri Aho, yngre konstapel

Karleby polisstation

5.1.2017